

NOAHs kommentarer til Forslag til Kommuneplanstrategi 2018 for København "Verdensby med ansvar" i relation til klimaaspekterne af de valgte energiløsninger

Strategien indledes med at understrege det ansvar en storby som København har for at bidrage til at bremse klimaforandringerne. Vi bakker fuldt og helt op om denne intention og om at "Byens udvikling [...] skal vise vejen for en global udvikling af den ansvarlige storby og dermed bidrage til realiseringen af FNs 17 verdensmål, herunder det 11. mål om bæredygtige byer og lokalsamfund".

Vi bakker op om målet om at København skal være CO₂-neutral i 2025, ligesom vi bakker op om målene om, at København skal optimere byens ressourceforbrug og reducere energiforbruget og i det hele taget trække mindre på klodens ressourcer, bl.a. ved at udnytte ressourcerne i byens affald bedre end i dag.

Principielt bakker vi også op om målet om at København skal øge andelen af vedvarende energikilder.

Men netop når det kommer til den vedvarende energi står København overfor et mægtigt oprydningsarbejde, idet de københavnske kraftvarmeværker i stort omfang er blevet omstillet til biomasse, der kun på papiret er CO₂-neutralt. At dette skulle bidrage til at København kan fremstå som en "Verdensby med ansvar" bygger på spin, som især de to forsyningselskaber DONG (nu Ørsted) og HOFOR står bag. De to selskaber har øjensynligt haft held med at bilde de københavnske politikere ind, at træflis og træpiller er CO₂-neutrale energikilder, på trods af at det er dokumenteret at træflis og træpiller kan udlede betydeligt mere CO₂ end kul.

At biomasse skulle kunne betragtes som CO₂-neutralt bygger på en fortænkt fortolkning af, at man i den internationale klimakonvention har besluttet, at CO₂-udledning fra biomasse skal opgøres der, hvor biomassen bliver produceret, dvs. i landbruget og skovbruget. Dette har energiselskaberne udnyttet til fulde!

For energiselskaberne har det været yderst attraktivt at kunne fremstå som 'grønne' uden at skulle ændre synderligt på infrastrukturen, når de gamle kulværker var udtjente. Denne (på papiret) 'grønne omstilling' har fastlåst infrastrukturen i en brændselsbaseret energiforsyning, hvor energiselskaberne slipper for at købe CO₂-kvoter og desuden fritages for både energifgifter og CO₂-afgifter – noget der summer sig op i enorme beløb, som statskassen går glip af år efter år. Det har således også været økonomisk attraktivt for energiselskaberne. Ikke desto mindre er det lykkedes de selvsamme energiselskaber at fremstå som nærmest idealister, der vil gøre alt, hvad de kan, for klimaet. Den samme fælde er Københavns Kommune faldet i – og det kan vi kun opfatte som et bedrag af borgerne.

Biomasse i kraftvarmesektoren må udfases hurtigst muligt

Realiteten er, at København udnytter et hul i den måde emissioner skal rapporteres ifølge de internationale klimakonventioner: emissionerne fra de københavnske skorstene skal ikke tælles med, men til gengæld skal de ændringer der sker i skovenes kulstoflagre opgøres der, hvor træet har vokset. Udover at det er meget vanskeligt at opgøre ændringerne i kulstoflagre præcist, så må det konstateres, at København ved at anvende den beskrevne beregningsmetode 'outsourcer' sine emissioner til de steder, hvor træet til træpillerne eller -flisen produceres. En meget stor del af de træpiller, der anvendes, kommer fra Baltikum

(nærmere betegnet Estland og Letland) – og her mindskes skovenes kulstoflagre år for år. EU Kommissionen har vurderet, at når vi kommer frem til 2030, så vil skovene i Estland og Letland ikke længere kunne bidrage til at hive kulstof ud af atmosfæren, men vil i stedet bidrage til øgede emissionerⁱ. Og det er jo den helt forkerte vej at gå.

Vi vil i denne forbindelse henvise til hørings svar indsendt af Rådet for Bæredygtig Trafik og NOAH-Trafik, som henstiller til at København som deltager i C40 Cities (og endda vært for mødet blandt C40-byerne i 2019) indregner udslippet af drivhusgasser forbundet med produktion af produkter i udlandet, som forbruges i Københavnⁱⁱ.

København bør derfor lægge en plan for, hvordan biomassen kan udfases – det bør være et af målene i Kommuneplanstrategien. Dette er en forudsætning for at København kan gøre sig fortjent til at kalde sig for en “Verdensby med ansvar” på vej mod at blive klimaneutral i 2025.

København bør desuden stille sig i spidsen for en ærlig opgørelse af de emissioner, der er forbundet med afbrænding af biomasse og indregne emissioner forbundet med produktionen af biomassen inklusive ændringer i kulstoflagrene. Alternativt bør der redegøres for emissioner fra de københavnske kraftvarmeværkers skorstene, som foreslået i Danmarks Statistiks Grønne Nationalregnskab.

København bør på statsligt niveau arbejde for, at de meget profitable skattefritagelser, som biomassen drager fordel af, omlægges til tilskud til ægte vedvarende energikilder i fjernvarmen og el-forsyningen. København har en størrelse, der gør, at folketing og regering vil være lydhyre overfor sådanne ønsker.

Ligeledes bør København på statsligt niveau arbejde for, at lovgivning ikke forhindrer at varme og el kan leveres uden brug af biomasse. (Det nuværende krav om samproduktion af strøm og varme i de centrale værker er i realiteten en effektiv stopklods mod alternative løsninger med mindre der gives dispensation.)

Der er behov for en ærlig kommunikation til borgene og internationalt

Det er stik imod københavnernes interesse, at de gennem deres energiforbrug bidrager til at skovene ændres fra at være steder, der binder kulstof, til at blive steder, der udleder kulstof. Og det er ikke acceptabelt hvis borgerne forledes til at tro, at deres energiforbrug er 'grønt' når det ikke passer. Kommunen er med til at sprede den fortælling, at vi er på rette spor i forhold til at bremse klimaforandringerne – dermed er der mange borgere, der slet ikke ser behovet for at skære ned på energiforbruget eller på anden vis ændre deres livsstil.

Endvidere er NOAH skeptiske i forhold til intentionen om, at København vil deltage i at “udbrede kendskabet til københavnske og danske initiativer, som grundlag for eksportfremme”. Her lægger København sig øjensynligt helt på linje med den danske regering, der ønsker at misbruge de truende klimaforandringer til at gøre Danmark endnu rigere. Det er i denne forbindelse især kritisabelt, at Danmark internationalt søger at udbrede dansk kedelteknologi (til afbrænding af biomasse) i udlandet, når vi nu ved med sikkerhed, at det danske eksempel ikke er et eksempel til efterfølgelseⁱⁱⁱ.

København bør derfor hurtigt iværksætte en ærlig kommunikation udadtil, der afspejler de reelle emissioner fra kommunens forsyningselskaber som beskrevet ovenfor.

Venlig hilsen, på vegne af NOAHs klimaretfærdighedsgruppe,
Bente Hessellund Andersen

ⁱ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016SC0249&from=EN>

ⁱⁱ Hørings svaret kan læses her: https://blivhoert.kk.dk/sites/blivhoert.kk.dk/files/svarmateriale/faelles_hoeringssvar_kommuneplanstrategi.pdf

ⁱⁱⁱ Jævnfør Klimarådets seneste hovedrapport “Biomassens betydning for grøn omstilling” <https://www.klimaraadet.dk/da/rapporter>